

Bir Medya Aktörü Olarak Milli Gazete'nin Avrupa Birliği Algısı

İsmail ERMAĞAN*

ÖZET

Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) Projesi, sadece Brüksel ve Ankara'da alınan kararlar ile biçimlenmemektedir. Bu bilgilerin halka taşınmasında (yazılı ve görsel) medya büyük bir rol oynamaktadır. Medya aktörlerinin, üyelik perspektifi ve kriterleri çerçevesinde kamuoyu oluşturma yetisi, onları izlenmesi gereken kesimler arasına katmaktadır. Makalede temel amaç, Milli Gazete'nin AB'ye bakışını yansıtabilmektir. Bu bağlamda, gazetenin konuya ilişkin yayınları taranacak; örneğin dini, kültürel ve siyasi konular (Patrikhane, Kürt ya da Ermeni meselesi vb.) üzerine yapılan haberler analiz edilecektir. Milli Gazete, Millî Görüş Hareketi'nin yazılı basın aracı olarak, yayın hayatının başlangıcından itibaren çoğunlukla AB karşıtı bir politika yürütmektedir. Makalede, gazetenin bu davranışının, Millî Görüş ilkesel karşıtlığının, hareketin konjonktürel pozisyonlanmasının ve AB tarafının kimi (İslam/Türkiye şüpheli/karşıtı) tandanslarının ortak bir şekil almasından kaynaklandığı iddia edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Türkiye-AB İlişkileri, Millî Görüş Hareketi, Türk Medyası, Milli Gazete, Saadet Partisi.*

The European Union Perception of Milli Gazete as a Media Actor

ABSTRACT

Turkey's European Union (EU) project is not being shaped up only with the decisions taken in Brussels and Ankara. The (print and visual) media have been playing an important role in transferring the required information to the people. The ability of media actors' to create public opinion in terms of membership perspective and criteria put them into the sections that deserve investigation. The main purpose of the article is to reveal the EU view of Milli Gazete. In this sense, the related publications of this newspaper will be combed and for example the religious, cultural and political news (such as the Patriarchate, Kurdish and Armenian issues etc.) will be analyzed. From the beginning of its broadcast life, Milli Gazete – as a print media tool of Milli Görüş (National Outlook) Movement – has followed mostly an opposite policy towards the EU. It will be argued here that this behavior of the newspaper occurs together with the principal opposition of Milli Görüş, its conjectural positioning and some (Islam/Turkey skeptical/opposite) tendencies from the EU side.

Keywords: *Turkey-EU Relations, National Outlook Movement, Turkish Media, National Newspaper, Felicity Party.*

* Dr. ismail.ermagan@uni-erfurt.de

Giriş

Türkiye'nin¹ Avrupa Birliği (AB) entegrasyonuna² dair yakın zamanlarda (örneğin 2010'nda) yapılan kamuoyu yoklamaları, -1997 Lüksemburg Zirvesi sonrası yaşanan gelişmelere benzer şekilde- AB'ye olan şüpheli ve karşıt eğilimlerin dramatik biçimde arttığına işaret etmektedir.³ Medyanın yazılı ve görsel araçları, böyle süreçlerde halkın tepkilerine yön verebilmektedir. Milli Gazete, bu anlamda nasıl ve hangi fikirler ile bir rol oynamaktadır? sorusu, araştırmamızın konusunu oluşturacaktır. Gazetenin AB içerikli haberleri, Türkiye'nin AB üyeliğine "tutucu Muhafazakâr-İslamcı" açıdan karşıt duruş bağlamında önem arz etmektedir. Ayrıca, Türkiye siyasetinde belirli bir tabana/nüfuza hükmeden Millî Görüş Hareketi'ni (MGH) söylem bazında kavrama güdüsü, Millî Gazete'nin incelenmesini gerekli kılan diğer bir faktördür.⁴

Belirtilmelidir ki, Milli Gazete, din ekseninde yayınlar yapan günlük bir gazetedir. 1972 yılında İstanbul'da yayın hayatına başlamıştır. Ortalama günlük satışları 2004 yılına kadar 14-15 bin civarında idi. 2005 dönemi haftalık ortalaması 55.000 olmuştur. Gazetenin günümüzde günlük tirajı 50.000 seviyelerinde seyretmektedir.⁵

Bu araştırmada, AB ile ilişkiler kapsamında en keskin dönemeç addedilen üyelik müzakerelerinin başlangıcı 3 Ekim 2005 ve sonrası döneme yoğunlaşmıştır. Bu bağlamda, gazetenin çok sayıda AB konulu başyazıları ve çeşitli yazarlarının makaleleri irdelendi. Eski Genel Yayın Yönetmeni Necdet Kutsal ile yüz yüze bir röportaj gerçekleştirildi. Gazetenin önemli eski yazarlarından Ekrem Kızıltaş'tan konuya ilişkin değerlendirmesi alındı.⁶

Makalede başlıca iki tez ileri sürülecektir: Birincisi, Milli Gazete, Türkiye-AB İlişkileri'nde düşmansı kalıplardan kurtulabilmeyi fakat bütünleşme yerine işbirliğini önermektedir. İkincisi, üyelik karşıtı davranışının denkleminin saç ayakları ideolojik öngörüler, pragmatist yorumlar ve AB yakasındaki olumsuz Türkiye aksiyonlarıdır.

Makalede ilk olarak, Milli Gazete'nin Türkiye-AB İlişkileri'ndeki konumunu daha bütünlüklü yansıtabilmek için Türk medyasındaki gazeteler ve bunların AB politikaları zikredilecektir. Daha sonra gazetenin yayın kodlarını okuyabilmek amacıyla MGH incelenecek; hareketin ideolojik kabulleri, Türk siyasasında yeri ve siyasi partilerinin AB tutumları açıklanacaktır. Makalenin gövdesinde, gazetenin AB konumlanması dini, kültürel ve siyasi meseleler üzerinden işlenecektir. Son olarak, gazetenin AB resminin netleştirilmesi denemesi gerçekleştirilecek; bulgular, analiz ve değerlendirme eşliğinde verilecektir.

¹ Ahmad, Feroz (2005): S. 220-240; Dedeoğlu, Beril (2003).

² Bieling, Hans-Jürgen/Lerch, Marika (2006); Sjursen, Helene (2002): pp. 491-513.

³ The German Marshall Fund of the United States (2010): Transatlantic Trends. Key Findings 2010. http://www.compagniadisanpaolo.it/eng/file/pdf/TT_ING_2010_567.pdf, S. 25 (10.10.2010), Ermagan, Ismail (2011): S. 43-70.

⁴ Yavuz, M. Hakan (2009); Çınar, Alev. 2005.

⁵ Medyatava: 22.08.2011 - 28.08.2011 tarihleri arasında gazete satış raporu. <http://www.medyatava.net/tiraj.asp> (05.9.2011)

⁶ Bu iki yazar Numan Kurtulmuş'un Saadet Partisi'nden ayrılması üzerine Milli Gazete'den ayrılmışlardır.

1. Türk Basını ve AB Davranışları

Zaman, Posta, Hürriyet, Sabah, Haber Türk, Milliyet, Türkiye, Vatan, Star, Takvim, Akşam ve Güneş gazeteleri yazılı basının önde gelen aktörleri olup, AB üyeliğini destekleyen bir yayın politikası sürdürmektedirler.⁷ Türkiye’de yayımlanan diğer gazeteler ve siyasi eğilimleri şu şekilde tasnif edilebilir:⁸

Yeniçağ: Milliyetçilik, Atatürkçülük, Ülkücülük

Ortadoğu: Milliyetçilik, Ülkücülük, Atatürkçülük

Sözcü: Milliyetçilik, Atatürkçülük

Cumhuriyet: Atatürkçülük, Merkez Sol

Yeni Radikal: Özgürlükçü Sol

Aydınlık: Kemalizm, Bilimsel Sosyalizm

BirGün: Sosyalizm

Evensel: Bilimsel Sosyalizm

Taraf: Liberal Demokrasi

Referans: Liberalizm

Zaman: Muhafazakâr Demokrasi

Türkiye: Demokratik Sağ

Yeni Şafak: Muhafazakârlık

Bugün: Muhafazakâr Demokrasi

Yeni Aşya: Muhafazakârlık, Nurculuk

Yeni Akit: Tepkici İslamcılık

Yeni Mesaj: Milliyetçi-Muhafazakârlık

Milliyetçilik, İslamcılık, Kemalizm ve Sosyalizm politikası izleyen gazeteler, AB’yi, genel olarak, ya karşıt ya da şüpheli pozisyonunda yansıtmaktadırlar. AB’yi onayan gazeteler arasından Liberal, Liberal Demokrat ve Özgürlükçü Sol eğilimlerini gündemleyenlerin dışındakiler, AB üyeliğine -yol aldığı politik rotaya göre- eleştirel tepki de verebilmektedir. Ayrıca, Türkçe-Kürtçe yayımlanan Özgür Gündem (eleştirileri ile birlikte) ve Türkçe-Ermenice yayımlanan Agos gazeteleri AB’yi destekleyen bir politika takip etmektedir.

2. Milli Görüş Hareketi (MGH)

Millî Görüş, Türkiye’nin (Türk İslamcılığının⁹) 1908’den 1970’e kadar tecrübe ettiği politik, sosyo-ekonomik ve kültürel dönüşümlerinin İslamcı bir terminolojide (yeniden) yorumlanması ile ortaya çıkmış siyasal bir akımdır. MGH’yi Cumhuriyet tarihinde parti örgütlenmeleri açısından farklı kılan, modernliğin kurumsal özellikleri ile birlikte ilk siyasal İslamcı konumlanmasıdır. MGH, hukuk düzleminde kalarak siyasal iktidarı hedefmiş ve bu anlamda kendine toplumsal bir dönüşüm misyonu biçmiştir.

MGH, Osmanlı İmparatorluğu’nun son döneminde doğan ve erken Cumhuriyet döneminde olgunlaşan birinci siyasal İslamcı neslin “kültürel öncelikli dönüşüm ideası”

⁷ Özerkan, Şengül (2009).

⁸ Gazeteler, eğilimlerine göre kendi aralarında çok satandan az satana doğru sıralanmışlardır.

⁹ Şentürk, Hulusi (2011): S. 32-45.

ile çok partili sisteme geçiş (1945) ile başlayıp 1970'lere uzanan geçiş dönemi İslamcılarının "siyasi radikalizm" ilkesinin sentezini kurgulamaktadır.¹⁰ Bu düzlemde, Cumhuriyet rejimine değil, sistemin fikri ve ideolojik kaynaklarına karşıtlık prensibi ile birinci neslin muhafazakâr paradigmasının; devlet yönetimi-siyaset ilişkisinde İslam'ı referans almaları ile geçiş dönemi İslamcılarının taşıyıcısı olarak addedilebilir. Laiklik merkezli Batılılaşmayı/Kemalist modernleşmeyi eleştirel bir tonda ve muhafazakâr-İslami eklektizminde okumaktadır.

MGH'nin siyasi formülasyonlarında üç ana unsur bulunmaktadır: 1) Adil (Ekonomik) Düzen, 2) Manevi (Ahlâki) Kalkınma ve 3) Maddi kalkınma (Ağır Sanayi Hamlesi). Ayrıca, anti-Siyonizm odaklı bir Ümmetçilik anlayışı benimsenmiştir. "Millî" kavramı evrensel bir İslam semantiği çerçevesinde yorumlanmakta ve Türklük/Milliyetçilik olgusu "İslam'ın sancağını ileri taşıyan Müslüman bir ulus" bağlamında vurgulanmaktadır/araçsallaştırılmaktadır.¹¹ Söylemini konjoktüre göre güncelleyen MGH'nin tarihi boyunca işlevsellik ve pragmatizm dikkat çekmiştir. Kurucu lider Erbakan¹², MGH'nin temel doktrinlerini şu şekilde betimlemektedir:¹³

1. Adil Düzen: Faizin olmadığı bir serbest piyasa ekonomisini öngörmekte; paranın mal gibi alınıp satılmasını reddetmekte ve bu durumun adaleti bozduğunu, güçlüyü daha güçlü yaptığını savunmaktadır.

2. Reel Ekonomi: Üretime dayalı kooperatifsel çok ortaklı yapıların güçlendirilmesini ve bu tarz işletmelere faizsiz devlet kredisi tahsisini talep etmektedir.

3. Hak Anlayışı: Dört çeşit hak kavramı mevcuttur:

3.1. Doğuştan insanlara verilen haklar (Temel insan hakları): a) Yaşama b) Mülkiyet c) İnanç (ifade, öğrenim, örgütlenme, inandığı gibi yaşayabilme ve ibadet) d) Neslin muhafazası ve e) Aklın muhafazası hürriyetleri f) Diğer temel insan hakları hürriyetleri (seyahat, iş tutabilme, meslek seçebilme v.s.)

3.2. Emek

3.3. Rıza ile yapılan anlaşma ve mukaveleler

3.4. Adalet gereği doğan haklar: "İnsanların saadeti" merkezli gerçek hak anlayışıdır.

2.1 Millî Görüş Hareketi'nin Siyasal Partileri

1969 yılında Konya Bağımsız Milletvekili olarak TBMM'ye seçilen Erbakan, Millî Nizam Partisi'ni (MNP) kurmuştur. Burada, Nakşibendî tarikatından İskenderpaşa cemaatinin şeyhi Mehmet Zahid Kotku'nun desteği anılmalıdır. MNP, 1971'de - Cumhuriyet devrimlerine aykırı çalışmalarda bulunmak ve dini, siyasi emellerine alet etmek- iddiası ile kapatılmıştır. MNP, kültürel ayakta muhafazakâr-İslami, sosyal ayakta solu çağrıştıran eşitlikçidir. Ekonomi ayağında ise, serbest rekabetçi ekonomik anlayışa itiraz etmiş, devlet teşebbüsünün gerekliliğini vurgulamıştır. Dış politikada, Avrupa Ekonomik Topluluğu'na (AET) üye olunması fikrine karşı çıkmıştır.¹⁴ MNP'nin bu

¹⁰ Menderes, Çınar (2005): S. 33-51.

¹¹ Şaylan, Gencay (1991): S. 101.

¹² Çalmuk, Fehmi (2004): S. 550-567.

¹³ Erbakan, Necmettin (1991) ve (1993).

¹⁴ Bora, Tamlı (2002): S. 251-268.

kabulleri ve parti programının diğer muhtevisiyatı, Milli Görüş geleneğinin ardıl partileri için öncü misyonuna sahiptir.

MNP'nin yerini 1972'de Millî Selamet Partisi (MSP) almıştır. MGH'nin ilk iktidar deneyimi, "ortanın solu"nun lideri Bülent Ecevit ile kurulan "CHP-MSP Koalisyonu"dur (1974). MSP, 1975/1977 yıllarında Adalet Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi ile (Milliyetçi Cephe/MC Hükümeti olarak da adlandırılır) yeniden koalisyon ortağı olmuştur. 1970'li yılların ikinci yarısında artan politik destabilizasyon ve kanlı toplumsal kutuplaşmalar (sağ-sol), 12 Eylül 1980 askeri darbesine ve dönemin siyasi partilerinin kapatılmalarına yol açmıştır.

MGH, Türk siyasasında yerini 1983 yılında Refah Partisi (RP) ile yeniden almıştır. 1987'deki referandum ile birlikte siyasi yasağı kalkan Erbakan partiye geri dönmüş ve genel başkanlığa seçilmiştir. Öncüllerinden farklı olarak daha çok sosyal temaları işleyen RP, kitle partisi olma yolunda kayda değer adımlar atmış ve bunun karşılığını 1995 genel seçimlerinde almıştır: 1996 yılında Çiller'in Doğru Yol Partisi ile oluşturulan Refahyol Hükümeti'nde Erbakan Başbakanlık koltuğuna oturmuştur. RP, Anayasa Mahkemesi tarafından -laikliğe aykırı faaliyetler yürütmek- savıyla kapatılmıştır: 16 Ocak 1998.¹⁵

RP kapatılmadan önce olası bir kapatılma kararına tedbiren MGH kurmayları 17 Aralık 1997'de sahneye Fazilet Partisi'ni (FP) çıkarmışlardır. Yasaklanan RP'nin birçok milletvekili FP'de konuşlanınca, "RP'nin devamı olduğu" gerekçesi ile FP de kapatılmıştır: 22 Haziran 2001.¹⁶ FP'nin milletvekilleri, Milli Görüş'ün gelenekçi eğilimlerinin temsil edildiği Saadet Partisi (SP) ile kendisini muhafazakâr-demokrat olarak niteleyen (ve 2002 yılından bu zamana değin iktidarda bulunan) AK Parti arasında ikiye bölünmüşlerdir.¹⁷ Devamında, Ak Parti'den ayrılan Abdüllatif Şener Türkiye Partisi'ni, SP'den ayrılan SP Eski Genel Başkanı Numan Kurtulmuş ise Halkın Sesi Partisi'ni kurmuştur.¹⁸ MGH lideri Erbakan'ın 2011 yılında vefatı sonrası, SP'nin aynı ilkeler üzerinden yoluna devam edeceği açıklanmıştır. MGH'nin, toplamda, Türk siyasetinin en etkin oluşumlarından biri olduğu fark edilecektir.

2.2 Millî Görüş Partilerinin AB Politikaları

SP'li gelenekçilere göre: -ilk partileri MNP'nin kuruluş aşamasında da vurguladıkları gibi-¹⁹

➤1920'li yıllardaki Cumhuriyet Devrimleri ile ülke inançsız bir çizgiye çekilmiştir;

➤Din, ötelenmiş ve örşelenmiştir;

➤Osmanlı mirası ve İslam medeniyeti reddedilmiştir ve

➤Kemalist elitler "Batılılaşacağız" diye (bilim ve teknoloji yerine ahlaksızlıklar alınarak/İslam ülkelerinden soyutlanılarak) ülkeyi zavallı/pasif bir konuma getirmiştir.

➤Çözüm yine "Osmanlı hinterlandı"na dönmektir.

¹⁵ Özbudun, Ergun (1996): S. 123 -138.

¹⁶ Yesilada, Birol A. (2002): pp. 62-81.

¹⁷ Atacan, Fulya (2006): pp. 45-57; Yavuz, M. Hakan (2004): S. 591-603; Şen, Serdar (2004).

¹⁸ Bulaç'a göre, bu kopuştan sonra "merkezi Millî Görüş hareketi" noktalanmıştır. Bulaç, Ali: "Millî Görüş'ten son kopuş!" 02.10.2010, <http://www.zaman.com.tr/yazar.do?yazino=1034865> (02.10.2010)

¹⁹ Sarıbay, Ali Yaşar (2004): S 576-590.

1969 yılından 1995'e kadar AET/AT²⁰/AB karşıtı bir politika izleyen Milli Görüş partileri, 1996-2001 arası iktidarda iken önce onaylayıcı, iktidardan uzaklaştırılınca "AB: demokratik hakları savunma mercii" olarak AB destekçi bir konuma evrilmiştir.²¹ RP'nin kapatılmasının ve kamu alanında var olan başörtüsü yasağının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafından onanması sonucu MGH, SP ile yeniden AB karşıtı pozisyonuna dönmüştür.²² Buna karşın AK Parti, AB destekçi konumu yeğlemiştir.²³ Ekrem Kızıldaş, AK Parti'nin bu davranışını şu şekilde değerlendirmektedir:

"Türkiye'deki yerleşik katı sistemin esnetilmesinin, belki AB'yle ilgili gelişmeler sayesinde mümkün olabileceğini düşünüyordu AKP yönetimi ve bu sebeple önceliğini bunun gerçekleşmesine vermişti. Ancak Milli Görüş camiası, AKP'nin bu tavrını hoş karşılamazdı. Çünkü bir sıkıntıdan kurtulmak amacıyla girilen bu yolun, başka ve daha önemli bazı sıkıntılar doğuracak olması, kaçınılmaz gözüküyordu."²⁴

3. Milli Gazete'deki Avrupa Birliği Üyeliği

Milli Gazete'nin yayın politikası, MGH'nin refleksleri doğrultusunda şekillenmektedir: Gazete, kurulduğu 1972'den 90'lı yılların ortalarına kadar "ideolojik temelli" AB karşıtı bir politika izlemiştir. Refahiyol döneminde (1996-1997), iktidar olma sorumluluğundan dolayı AB üyeliğini onayan söylemler geliştirmiş; örneğin önceden eleştirilen Gümrük Birliği, ekonomik işbirliği çerçevesinde yorumlanmıştır. Gazetenin 28 Şubat sürecindeki AB destekçi yayınları, yukarıda zikredilen AİHM onamaları üzerine "Avrupa'da da çifte standart var"²⁵ düşüncesi ile 2001 yılında son bulmuştur. Karşıt yayınlar, 2001'den itibaren dozunu arttırmış ve günümüzde devam etmektedir. Türk toplumunun kimi kesimleri (en başta Milli Gazete okurları) gazetenin tezlerinin aktarıcısı olabilirler. Doğal olarak bu da, Türkiye'deki AB motifli aktör davranışlarını (AB karşıtı, AB şüpheci ya da AB destekçi) etkilemektedir.

3.1 Dini ve Kültürel Algılar

Milli Gazete'nin AB'ye bakışının en yalın ifade şekli; AB, özünde bir Hıristiyan kulübüdür. Gazete bütün değerlendirmelerinde altını çizmektedir ki, Türkiye'nin çoğunluğu (% 99) Müslüman bir ülkedir.²⁶ Sadece Avrupalılar haklıdır ve üstündür. Her ne kadar "Biz demokratik değerler dünyasız" denilse de, Hıristiyan kabuller, siyasal arenada etkili biçimde savunulmaktadır; örneğin Almanya'da Hıristiyan Demokrat Partiler veya AB'de Avrupa Halk Partisi'nde olduğu gibi. Gazete bu

²⁰ Avrupa Topluluğu

²¹ Uşul, Ali Resul (2008): S. 176-180.

²² İnsel, Ahmet (2005): S. 200-205.

²³ Dağı, Zeynep (2006).

²⁴ Ekrem Kızıldaş'ın bu makale için değerlendirmesi.

²⁵ Ekrem Kızıldaş'ın bu makale için değerlendirmesi.

²⁶ Özkan, Abdülkadir: "Avrupa'nın yararına olmayan, Türkiye'nin yararına olamaz mı?" 12.12.2007, <http://ww-w.milligazete.com.tr/makale/avrupanin-yararına-olmayan-turkiyenin-yararına-olamaz-mi-93295.htm> (25.8.2008)

düşünceleri ile birlikte, ülkenin Müslüman karakterinin Avrupa Birliği sürecinde hiç bir surette aşındırılmamasını talep etmektedir:

“Batılıların istekleri doğrultusunda yapıp ettikleriniz ortada duruyor. Adamlar sizden zinayı suç saymamanızı istiyorlar; eşcinsellerin evlenebilmesi için yasa çıkartmanızı arzuluyorlar. Kur’an’a, başörtüsüne yönelik yasakları sürdürmenizi; kiliselerin önünü daha da açmanızı, misyonerlere destek vermenizi arzuluyorlar.”²⁷

Gazetenin, Türkiye’nin AB sürecinde din alanında hissettiği risk katsayısı oldukça yüksektir:

“Haçlıların sinsi baskıları ve dayatmaları devam ediyor. Neler istiyorlar: [...] İslam'ın Allah katında tek hak, makbul, geçerli din olduğu inancını bırakmamızı, ‘üç İbrahimi din vardır, onların mensupları da necat ehlidir ve onlar da Cennete girecektir’ bozuk inancını benimsememizi istiyorlar. Peygamberimizin Sünnetinin, sahih hadislerin, zaruriyat-ı diniyenin AB standartlarına göre ayıklanmasını istiyorlar. Dinimizin, Feminizm sapık ideolojine uymayan hükümlerinin kaldırılmasını istiyorlar. [...] Dinde reform, dinde yenilik, dinde değişim istiyorlar. [...] Şeriatsız, fıkıhsız bir İslam türetmek istiyorlar.”²⁸

Milli Gazete’nin özellikle savunduğu görüşlerden biri şudur: Türkiye’nin medeniyet geçmişi, 1963’ten beridir üyesi olmak için çabalanan Batı’nın değerlerinden evladır. O sebeple, Batıcılık olaylarında seçicilik elzemdir. Bilim ve teknoloji alanlarında “Batılı gibi olmayı istemekte” sorun yoktur. Fakat “yüksek İslam maneviyatı” terk edilmemelidir. Çünkü: AB toplumları -ki buna Avrupa’nın kimi entelektüelleri²⁹ ve Vatikan öncülüğünde dini yetkilileri dikkat çekmektedir- ahlâken çöküş içerisinde; bunun izleri, uyuşturucu ve içki pençesine düşmüş gençliğinde, “ailesiz çocuklar/çocuksuz aileler/dönüşken cinsler” portreli toplum kesitlerinde, “özgürlük adına sapıklığın her çeşidini içselleştirmiş yaşam tarzlarında” görülebilmektedir. Bu şekilde AB ülkeleri (nüfus azalması gibi) ciddi sıkıntılar yaşayacaktır.³⁰

²⁷ Milli Gazete: “Fethetmiyor, teslim oluyorsunuz.” 04.10.2005,

<http://www.milligazete.com.tr/makale/fethetmiyor-teslim-oluyorsunuz-86345.htm> (25.8.2008)

²⁸ Eygi, M. Şevket: “İslam’ı AB Standartlarına Uydurma Sapıklığı.” 22.5.2011,

<http://www.milligazete.com.tr/makale/islam-i-ab-standartlarına-uydurma-sapıklığı-202957.htm>

(31.8.2011)

²⁹ Prof. Dr. Prodi’ye göre: “Avrupalılar, Türkiye’deki AB üyeliğinden kaynaklanan kaygıları önemsemelidir. Fakat kanımca bu endişe tarlasında temel bir öge yeniden kurgulanmalıdır. Gerçekten ‘AB, bir Hıristiyan Kulübü müdür?’ Şunun altını özellikle çiziyorum: Hıristiyanlar, Avrupa’da artık azınlık haline gelmişlerdir; hem nitelik hem nicelik bakımından. Avrupa toplumlarında, Ateist ve din ile ilişkisi olmayan kesimler egemen olmuşlardır. Vatikan ve diğer dini yetkililerin ‘intihar, uyuşturucu, ötenazi, kürtaj, kadınların meta olarak görülmemesi, homoseksüellik’ üzerine öğütlerini, Türkiye’de AB şüpheli tepkilerde görmek beni şaşırtmıştır. Ama bir o kadar da sevindirmiştir! Biz Hıristiyanlar ‘ortak amaç’ doğrultusunda, Türkiye’nin üyeliğini destekleyebiliriz. O nedenle, dinsel-kültürel AB korkuları taşıyan Türk dindarlara sesleniyorum: Avrupa’nın geleceğini beraber inşa edelim. AB halklarında ‘moral’ değerlerine daha çok düşkün bir toplum modeline ihtiyaç var. Ama bunu yaparken beyinler özgür olmalı; totaliter din ve ideolojilere teslim olunmamalıdır. Yoksa vicdan denen en kutsi değeri kaybederiz. Yapılması gereken öncelikli iş, din (kilise-cami) ve devlet ayırımı kanıksamak ve vicdanlara özgürlüğü hediye edebilmektir.” Yazarın Paolo Prodi ile yaptığı röportaj, 16.1.2008.

³⁰ Özkan, Abdülkadir: “AB bazılarının tatmin aracı mı?” 24.4.2007,

<http://www.milligazete.com.tr/makale/ab-bazılarının-tatmin-aracı-mi-96138.htm> (23.8.2008)

Milli Gazete'nin Batı Medeniyeti tasavvuru, tarihsel ve siyasal düzlemde eski ile yeninin harmanlanması ile biçim almaktadır: Batı'nın "hegemonyal ve sömürücü" refleksleri, insanlığa 30 yıl içerisinde (Birinci Dünya Savaşı 1914-1918 ve İkinci Dünya Savaşı 1939-1945) iki Paylaşım Savaşı yaşatmıştır. Oysa İslam Medeniyeti, "savaşta bile adalet" prensibini benimsemiştir. Batı dünyası her türlü yola başvurarak "emperyalist eğilimlerini" bırakmak istememektedir; en son Libya örneğinde görüldüğü gibi.³¹ 11 Eylül 2001'de ikiz kuleler altında Afganistan, Irak veya başka bir coğrafyada Müslümanların üzerine yıkılmıştır. Burada askeri operasyonlar gibi sert ve psikolojik savaş gibi yumuşak yöntemler geliştirilmiştir. Yumuşak aldatmacanın son adı "Medeniyetler İttifakı"dır. Fakat asıl gaye, "Medeniyet Asimilasyonu"dur. AB'nin, Türkiye'den üyelik için istediği uzayıp giden değişimler listesi, artık göstermiştir ki; Türkiye'nin bu asimilasyona uğrama derecesi ne kadar artarsa, AB'ye o kadar yakınlaşmış olunacaktır. Gazete, bu bağlamda, AB yanlısı bir politika izleyen Adalet ve Kalkınma Partisi'ni açıkça eleştirmektedir:

"Hıristiyan Birliği'ni kuran papazın heykelinin önünde imza attığınız Avrupa Anayasası bütün gücüyle Hıristiyan değerlerine atıfta bulunurken, Müslüman bir milleti o anayasaya tabi ettiğinizde, Birlik nasıl Hıristiyan Kulübü olmaktan çıkacak? Türkiye'yi sürüklediğiniz yol yanlış. [...] 500 milyonluk bir vahşet medeniyetinin sizleri yutmak için çırpındığını görmüyor musunuz? Şunu kesinlikle unutmayın! Avrupa'ya fethe gitmiyorsunuz. Bizi biz yapan değerlerimizle oraya dahil olmuyorsunuz. Tam aksine, Resulullah (sav) Efendimizin getirdiği büyük medeniyete, Abbasilerle, Emevilerle, Endülüslülerle, ceddimiz Selçuklu ve Osmanlılarla bin yıl bütün dünyaya barış, adalet, kardeşlik, refah, huzur bahşetmiş bir medeniyete sırtınızı dönüyorsunuz."³²

Avrupalıların, İslam dinini ve mensuplarını eşitlikçi bir zihniyetle hiçbir zaman kabullenmeyeceklerini dile getiren Milli Gazete, çok iddialı bir şekilde, Türkiye-AB İlişkileri'nin, Türkiye açısından tamamen kaybetmek üzerine kurulu olduğunu iddia etmektedir. Böyle tümcü yaklaşımların yanı sıra kimi eleştirel düşünceler de -ki bu eleştirilerin paydasına sıkça Başbakan Erdoğan oturtulmaktadır- gözlemlenebilmektedir:

"Başbakan 2 Ekim [2005] tarihinde AB'ye seslenerek, 'Ya bizi alır küresel güç olursunuz, ya da ebediyen Hıristiyan Kulübü olarak kalırsınız' demiş. [...] Şimdi İstanbul yeni bir toplantıya tanıklık yapıyor. Fener Rum Patriği'nin ev sahipliğinde Avrupalı Hıristiyan Demokratlar bir araya geldiler. [B]akınız patrik hangi gerçeği hatırlatıyor: 'Bugünün Birleşik Avrupa'sını; evangelist dayanışma, eşitlik ve özgürlük ilkeleri ile Yunanlıların demokrasi ve Romalıların meşruiyet ilkesine borçluyuz.' 'Bizi almazsanız Hıristiyan Birliği olarak kalırsınız' diye efelenenler, kendilerini bu açıklamanın neresinde görüyorlar. Onları var eden ilkeler sıralanırken, sizin esameniz bile okunmuyor o ilkeler içerisinde, bunu görmüyor musunuz? [...] Fakat o toplantıya

³¹ Ceyhan, Zeki: "Libya, ikinci Irak olmazmı?" 05.4.2011, <http://www.milligazete.com.tr/makale/libya-ikinci-irak-olmazmis-196499.htm> (15.9.2011)

³² Milli Gazete: "Fethetmiyor, teslim oluyorsunuz." a.g.e.

iştirak eden AKP temsilcisi acaba, ‘AKP tüm dinlere, Hıristiyanlığa, Müslümanlığa, Yahudiliğe eşit mesafededir’ sözlerinin ne anlama geldiğini biliyor muydu?”³³

Milli Gazete’de bir başka önemli husus, dinlerarası diyalog mevzudur.³⁴ Gazeteye göre: Huntington’un “Medeniyetler Çatışması” gibi kurgusal yapıtlar vb. ile küresel boyutlu maddi/manevi çatışmalarda problemin esasının İslam’dan kaynaklandığı lanse edilmekte ve “İslam ehlileştirilmelidir” tezi işlenilmektedir:

“Diyalogdan maksat bazı görüşmeler ise buna kimsenin karşı çıktığı yok; ancak görüşmeler iki taraf arasındaki düşmanlıkları gidermeyi hedefliyorsa! Hıristiyan dünyasında böyle bir gelişmenin gündeme gelmediğini de görmek lazım. Yaptığımız iş, diyalog adı altında sürekli tavizler vererek, gönül almaların bize hep geri adım attırıldığını söylemekten ibaret.”³⁵

“Oluşturulması düşünülen diyalogda Müslümanlara kesinlikle yer yoktur” düşüncesini vurgulayan gazete, Papa’nın 28-01 Aralık (2006) tarihleri arasında gerçekleştirdiği Türkiye gezisini şöyle okumaktadır:

“İstanbul ziyareti gösterdi ki, Papa’nın derdi Müslümanlarla ve İslâm’la diyalog kurmak değil. Onun derdi Hıristiyan kiliseler arasındaki yüzyıllardır sürüp gelen bir takım kırgınlıkları ve düşmanlıkları ortadan kaldırarak Hıristiyan Birliğini sağlamaktır. [İlaveten] İtalya’nın Bologna kenti Başpiskoposu Kardinal Carlo Caffarra, Papa’nın Türkiye ziyaretinin Regensburg konuşmasının, yani İslâmiyet’e ve Peygamberimize hakaret içeren sözlerinin yalanlanması anlamını taşımadığını ve dinlerarası diyalogun sadece Yahudilikle mümkün olduğunu [savunmuştur].”^{36 37}

“Halklar arasında diyalogun, dolayısıyla barışın tesisi, kendini salt dinsel boyuta hapsedmemiş bir akıl ve de mantıklı yaklaşımlarla bağdaşmayacak tarzda metotlarla başkalarına zorla dayatılmayan bir din sayesinde mümkün olabilir.” görüşünü dillendiren Kardinal Caffarra’nın, Katolik Kilisesi açısından gerçek anlamdaki dinler arası diyalogun ancak Yahudilikle ilişkiler açısından mümkün olabileceğini söylemesi³⁸, Milli Gazete’nin tepkici tavrını açıklayan faktörlerden biri olarak dikkat çekmektedir.³⁹

³³ Milli Gazete: “AKP Ateşle Oynuyor.” 22.10.2005, <http://www.milligazete.com.tr/makale/akp-atesle-oyuyor-86662.htm> (26.8.2008)

³⁴ Başar, Aydın: “Dinlerarası diyalog.” 08.7.2008, <http://www.milligazete.com.tr/makale/dinler-arasi-diyalog-103223.htm> (16.9.2011)

³⁵ Özkan, Abdülkadir: “Dialog adına hakareti sineye mi çekelim?” 22.12.2006, <http://www.milligazete.com.tr/makale/dialog-adina-hakareti-sineye-mi-cekelim-94025.htm> (26.8.2008)

³⁶ Özkan, Abdülkadir: “İslâm’la diyalog kuramayız.” 16.12.2006, <http://www.milligazete.com.tr/makale/isl%C3%A2mla-diyalog-kuramayiz-93915.htm> (27.8.2008)

³⁷ Papa XVI. Benedictus 12 Eylül 2006 tarihinde Regensburg’da bir konferansta Bizans İmparatoru Manuel II. Palaeologos’a atfedilen şu sözleri okumuştur: “Bana Muhammed’in hangi yenilikler getirdiğini gösterin, orada hep şeytani ve insanlık dışı şeyler bulacaksınız. Örneğin dini kılıç zoruyla yayması gibi.” Papa daha sonra zikredilen alıntının kendi görüşlerini yansıtmadığını ve sözlerinin yanlış anlaşıldığını ifade etse de bu (Cihad ve şiddet) tartışma(sı) İslam ve dünya kamuoyunu uzun süre meşgul etmiştir. Konuşmanın içeriği için: http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/speeches/2006/september/documents/hf_ben-xvi_spe_200609-12_university-regensburg_ge.html (12.9.2006)

³⁸ Milliyet: “Vatikan: İslamiyetle dinlerarası diyalog kurulamaz.” 14.12.2006, <http://www.milliyet.com.tr/2006/12/14/son/sondun27.asp> (14.9.2011)

³⁹ Caffarra, “İslam ile ancak insani yaşam, akıl meselesi, yaşam anlayışı ve eğitim gibi konular etrafında konuşabiliriz. [Ayrıca] Batı toplumunun değerleri, büyük oranda Hıristiyanlıktan neşet etmiştir. Batının kimliğini savunmakla yükümlüyüz.” fikrindedir. a.g.e.

Amerika'daki 11 Eylül 2001 Olayları sonrası dünyada yayılan terörizm ile eşdeğer İslam algısı, Milli Gazete tarafından ontolojik bir tehdit olarak değerlendirilmektedir. Bu noktada Türkiye'nin AB'lileşme sürecine dikkat çekilmekte ve çeşitli direktifler ile İslam dininin Avrupaî bir versiyona getirilmeye çalışıldığı iddia edilmektedir:

“Diyanet İşleri Başkanı[‘na] (DİB) göre ‘Ulusal bir gazetede [Milli Gazete] yayınlanan haber gerçeği yansıtmıyor, [çünkü] AB, Diyanet’in hazırladığı hutbelere karışamazmış.’ Olayın geçmişini hatırlatmakta sanırım yarar var: Geçen yıl, 11 Mart [2005] Cuma günü hutbelerde yoğun olarak Müslim-Gayri – Müslim meselesini konu eden ayetler okunuyor ve 1400 yıldır Cuma Hutbelerinde bir gelenek olarak devam eden ‘Allah katında din İslam’dır’ mealindeki ayeti kerime de zikrediliyor. Bundan rahatsızlık duyan AB ve ABD çevreleri devreye giriyorlar. Zamanın ABD Ankara Büyükelçisi Edelman ilgili yerlere bir mektup yazarak hutbelerimizde bu ayetin okunmamasını talep ediyor. Daha sonra AB-Türkiye Delegasyonu Başkanı Kretschmer devreye giriyor [...]. DİB’nin hazırladığı yeni Hutbe Okuma Klavuzu’nda ‘Bu ayeti okumayacaksınız’ denmiyor. Ama başka bir şey yapılıyor: [B]u ayetin yerine Peygamberimizin (sav) tevbe ile alakalı bir hadis-i şerifleri öneriliyor. Yani Diyanet, AB ve ABD taleplerine uygun bir şablon çıkarıyor.”⁴⁰

Gazeteye göre, dinsel bağımsızlık çerçevesinde gerek AB ve ABD’li yetkililer gerekse devletin kurumları daha dikkatli olmalıdır. Öbür taraftan savlanabilir ki, “dinlerin üstünlüğü” kapsamındaki polemik, “Yumurta mı tavuktan çıkmaktadır, yoksa tavuk mu yumurtadan?” döngüsünde türemektedir.⁴¹

Anlaşılabilir ki, Avrupa’da “negatif Türk” algısı ve İslam karşıtı/eleştirel eylemler arttıkça Milli Gazete’nin AB tepkisi artmaktadır.⁴² (Örneğin) “Türkiye AB’nin sonu olur” tarzı açıklamalar (Valéry Giscard d'Estaing⁴³), gazetede kendini “kısasa kısas” motivasyonu ile büyük noktolar halinde buluvermektedir. Bu bağlamda haberleştirilen bir diğer tema Danimarka’da yayınlanan Hz. Muhammed Karikatürleri’dir⁴⁴: “[Türkiye,] Peygamberimize karşı ahlâksızca saldırıların yaşandığı bir dönemde, [...] AB’nin Danimarkalıları ‘Daha çok karikatür’ yapmaya çağırmasının altında yatan tarihi kini keşfetmelidir.”⁴⁵ Gazetede, Müslüman toplumların Batı’nın

⁴⁰ Milli Gazete: “Diyanet: Düşmesem İncecektim”, 01.5.2006,

<http://www.milligazete.com.tr/makale/diyanet-dusmesem-incecektim-89935.htm>(10.9.2011)

⁴¹ Göle, Nilüfer (2009).

⁴² Wehler, Hans-Ulrich (2002); Wehler, Hans-Ulrich (2004). Bu konuda diğer kaynaklar: İnalçık, Halil (2008): S. 9-22; Ehmann, Johannes (2008); Yurdusev, Nuri (2003): pp. 77-99; Antes, Peter: Der Islam aus christlicher Sicht, in: Kürsat-Ahlers, Elcin/Tan, Dursun/Waldhoff, Hans-Peter (2001), S. 35-46; Kula, Onur Bilge: Zum Türkenbild im deutschen Schrifttum vom 11. bis 19. Jahrhundert, a.g.e., S. 47-61; Etöz, Zeliha: Das Osmanische Reich in Reisebeschreibungen und Konsulnberichten, a.g.e., S. 63-80; Adanir, Fikret: Das Osmanische Reich als Orientalistische Despotie in der Wahrnehmung des Westens, a.g.e., S. 83-121; Criss, Nur Bilge: Europa in den Augen der Osmanischen Reformelite, a.g.e., S. 123-139.

⁴³ Eski Fransa cumhurbaşkanı, 1974-1981, merkez-sağ siyasetçi.

⁴⁴ Haehser, Katy (2008): S. 217-273.

⁴⁵ Milli Gazete: “Çağlayan Meydanı’nda Parti Değil, İnsanlık Bir Araya Gelecek.” 17.02.2006, <http://www.milli-gazete.com.tr/makale/caglayan-meydaninda-parti-degil-insanlik-bir-araya-gelecek-88609.htm> (12.2.2011)

oyuncağı olmayacağı ve Saadet Partisi öncülüğünde gerekli tepkilerin verileceği belirtilmektedir.⁴⁶

3.2 Siyasi Meselelere Yönelik Algılar

AB üyeliğinin belirleyenleri olan Kopenhag Kriterleri (1993) üç başlıkta toplanmıştır: 1) Siyasi kriterler, 2) Ekonomik kriterler ve 3) Topluluk Müktesebatına Uyum kriterleri. Bunlardan ilki; demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve azınlıkların korunmasını garanti eden kurumların varlığını şart koşmaktadır. Bu alanlarda, aday ülkeler olası eksikliklerini tamamlamalıdır. Türkiye’de AB ile ilgili tartışmaları, (yanılsaması ile birlikte) ilk madde domine etmektedir.⁴⁷

AB’nin Türkiye’den talep ettiği mevzuların başında azınlık haklarının iyileştirilmesi gelmektedir. Milli Görüş/Gazete, azınlık ve Patrikhane hakları hususunda, genel olarak ülkenin Müslüman coğrafyası gerçeğine zarar verecek faaliyetlerden kaçınılması koşulu ile dini işlevlerin yürütülebileceği kanaatindedir. Öbür taraftan, Osmanlı’nın son dönemleri ve Kurtuluş Savaşı yıllarındaki bazı negatif tecrübeler, gazetenin yayınlarında, bilinçaltını şekillendiren mekanizma olarak kendini hissettirmektedir. Bu anlamda güvenlik, özgürlüklerin temininden daha ağır basmaktadır. Gazetenin marka olmuş yazarlarından Şevket Eygi’nin yazdıkları, gazetenin genel politikasına ters olabilecek nüanslara sahiptir:

“Fener'deki Rum Ortodoks patriği Bartolos Bartolomeos'a çatıp duruyorlar. [...] Bu zat ne istiyormuş, ne yapıyormuş? 1. Açıkça söylemiyormuş ama Ayasofya'nın tekrar kilise yapılmasını istiyormuş. Ne isteyecek yani. Ayasofya'nın tekrar cami yapılmasını isteyecek hali yok [...] 2. Farz edelim, İstanbul'un tekrar Konstantinopolis olmasını istiyor. Onun açısından bu normal bir istek değil midir? Biz Müslümanlar İspanya'nın tekrar Endülüs olmasını istemez miyiz? Gırnata'daki, katedrale çevrilmiş caminin tekrar Müslümanlara verilmesini, minaresinden ezan okunmasını, içinde namaz kılınmasını istemez miyiz? 3. Heybeliada'daki Ruhban Okulu'nun tekrar açılmasını istiyormuş. Bu da onun açısından normal değil midir? 4. Patrik ‘Ökümenik’ (evrensel) unvanını kullanıyormuş. Bartolomeos cenapları bir patrik olarak, bir Hıristiyan olarak, bir Rum olarak kendi vazifesini yapmaktadır. [...] Birtakım ucuzcu Müslümanlar yaygaraları, kolay tenkitleri bıraksınlar da Müslümanlıklarını adam gibi yapsınlar.”⁴⁸

Yukarıda özde iyi niyet göze çarpsa da, ikinci maddede sağrılar diyaloguna sebebiyet verebilecek bir çatışma dili sezinlenebilmektedir ve “Dinler, sürekli bir savaş

⁴⁶ SP’nin 20 Şubat 2006 tarihinde İstanbul’da düzenlediği “İnanca Saygı, Zalimlere Lanet, Peygambere Sevgi” mitingine yaklaşık 40 bin kişi katılmıştır. Mitingde “Lan Amerikan, ananı da al git Ortadoğu’dan”, “Ey Müslümanlar, Kurtlar Vadisi İtalya’yı mı bekliyorsun? ”, “Anam babam sana feda olsun Ya Resulallah” yazılı pankartlar taşınmıştır. Dönemin SP Genel Başkanvekili Recai Kutan şöyle konuşmuştur: “Edepsizliğin özgürlüğü ile basın ve ifade özgürlüğü nasıl bağdaştırılabilir? Karikatür hadisesi, İslam’a yönelişi engellemeye yönelik şeytani planların uzantısıdır. Şimdi medeniyetlerarası yakınlaşma, dinler bahçesi savunucularına sesleniyoruz; bu gaflet uykusundan ne zaman uyanacaksınız? Bizim için AB sevdasından vazgeçmenin zamanı gelmiştir.” Milli Gazete: “Şahid Ol Ya Rab!” 20.2.2006, <http://www.milligazete.com.tr/haber/17248> (12.2.2011)

⁴⁷ Müftüler-Bac, Meltem (2005): S. 17-31.

⁴⁸ Eygi, Mehmet Şevket: “Patrik ve Müslümanlar.” 13.11.2005, <http://www.milligazete.com.tr/makale/patrik-ve-muslumanlar-86974.htm> (12.2.2011)

halinde olmalı mıdır?” kanısı uyandırmaktadır. Çözüm, evrensel hukuk sistematığında aranmalıdır.⁴⁹

Türkiye'nin “Kopenhag Sorunlar Kataloğu”nun önemli bir hacmini Kürt meselesi kaplamaktadır. Sosyal ve siyasal ilişkilerinde rasist eğilimlerin yerine Ümmetçilik düsturu ile hareket etmeyi yeğleyen Milli Görüş'ün, son kertede devletçi refleksi fark edilmektedir. MGH'ye göre: Milli ve dini değerler, milliyetçi bir çizgide yorumlanmamalı, fakat ülkenin düzeni/dirliği önemsenmelidir; çünkü İslam toplumlarını her zaman karıştırmayı/zayıflatmayı amaç etmiş “dış mihraklar” göz ardı edilemez. Yalnız, -ana dilini öğrenmek gibi- temel insan hakları yok sayılmamalı ve bunları düzeltmek için illa AB buyruklarına gerek kalmamalıdır. Milli Gazete, konuyu şöyle değerlendirmektedir:

“Sorunu, Kürt sorunu zannederseniz yanlışla düşersiniz. Emperyalistlerin oyununa gelmiş olursunuz. Yaptığınız şeyin adı bölücülük olur. [...] Bu, birliğinizi yitirmeye, bölünüp parçalanmaya götürür. Oysa Türkiye'deki sorunun Kürt-Türk ayrımı yapmaksızın inançlara yönelik baskı ve zulüm olduğunu, rant ekonomisinin altında ezilme sorunu olduğunu, adama göre hukuk işletme sorunu olduğunu bilerseniz, bunları düzeltirsiniz. Kürt'üyle, Türk'üyle bütün milletimizi kurtarmış olursunuz.”⁵⁰

AK Parti'yi, AB ve ABD projelerine göre hareket etmek ve böylece bölgeyi kaosa sürüklemekle suçlayan gazete, bölgenin temel sorununu şu şekilde okumaktadır:

“[Başbakan'ın 2005 yılındaki] Diyarbakır gezisi tamamen bir projenin taşeronluğuna soyunulduğunu göstermektedir. İlk önce Özal, federasyon önerileriyle o bölgeyi kaşımaya başlamıştı. Şimdi ‘Biz, Özalızmin temsilcisiyiz’ diyenler Diyarbakır'a büyük milletimizin yöneticileri gibi gitmek yerine, adeta o eleştirdiğimiz ‘AB temsilcilerinin gidişi’ gibi gidiyor, onların ağzıyla konuşuyorlar. [...] Sorun Türkiye'nin güneydoğusunda da, kuzey doğusunda da aynı sorundur. Açlık sorunudur. Yakasından tutup zorla batıya köle yapılmak istenmesi sorunudur.”⁵¹

Gazete, terör ile mücadelede, AB'nin ve NATO'nun Türkiye'ye yardımcı olmadıklarını, aksine teröre destek verdiklerini savlamaktadır:

“NATO'nun belirlediği yeni düşman İslam ve İslam dünyasıdır. Öyle ise İslam dünyasının terörle boğuşması ve güç kaybetmesi NATO'nun hedefine hizmet etmektedir. Aynı tesbit AB ve İsrail için de geçerlidir. [...]. Artık bilinmelidir ki, Türkiye'nin PKK terörü ile mücadelesi aynı zamanda ABD ile mücadelesidir, AB ile mücadelesidir, hatta dünya siyonizmine karşı verilen mücadeledir.”⁵²

Milli Gazete'nin AB karşıtı yayınlarında, AB'nin temel yapısal kıstaslarına da atıfta bulunulmaktadır: “Bütün kurumlarıyla birlikte sermayenizi kendilerine devretmenizi, egemenlik ve bağımsızlığınızı Brüksel'e havale etmenizi istiyorlar”

⁴⁹ Berkes, Niyazi (2005).

⁵⁰ Milli Gazete: “Kürt sorunu mu insanlık sorunu mu?” 13.8.2005, <http://www.milligazete.com.tr/makale/derde-deva-85454.htm> (13.08.2005)

⁵¹ a.g.e.

⁵² Özkan, Abdülkadir: “NATO, İsrail, ABD, AB ve terör.” 05.7.2007, <http://www.milligazete.com.tr/index.php?action=show&type=writersnews&id=13381> (27.8.2008)

satırları durumu açıklamaktadır.⁵³ Üstelik Müslüman bir ülke Türkiye'nin, Birlik'in karar alma organlarında her daim kaybetmeye mahkûm olacağını varsayılmaktadır:

“Şu ana kadar AB'ye kabul edilmiş 27 ülkenin hiçbirisi ile benzerliğimiz yoktur. Kapıda bekleyenler arasında Bosna halkının çoğunluğu ile din beraberliğimiz vardır. Ancak, bunlara da AB'nin sergilediği tavır ortadadır. Bosna'da Sırp'ların soykırım uyguladığını tüm dünya bildiği halde ‘Avrupalılar soykırım olmuştur ama bunu yapan belli değildir’ demeye gelen bir karar açıklamışlar. Böylece dindaşları Sırp'ların Müslümanları katledişini gizlemeye, himaye etmeye çalışmışlardır.”^{54 55}

Gazetenin AB karşıtı tutumunda, AB ve üyelerinin kimi siyasal kararları önemli bir pay sahibidir. Burada en öncelikli örneklerden biri, Fransa'nın “(sözde) Ermeni soykırımı” kapsamında 12 Ekim 2006 tarihinde kabul ettiği “Ermeni soykırımını inkâr etmek, hapis cezasını gerektirir” mealindeki yasadır:

“Bir günde iki olay cereyan ediyor. Olaylardan birisi Fransa Meclisi'nde Ermeni Soykırımını tanımayanların cezalandırılmasını öngörüyor ve Ermeniler sevinç çığlıkları atıyor. Diğerinde ise [Ermenilerin Türkler tarafından katledildiğini söyleyen] bir Türk yazar [Orhan Pamuk] Nobel Edebiyat ödülünü kazanıyor ve yine Ermeniler sevinç çığlıkları atıyor. Nasıl oluyor bu iş diye sormanın anlamı yok. Bir takım heyecan patlamaları ile iki olayında gerçek yüzünün gözden kaçmasına izin verilmemesi gerekiyor.”⁵⁶

Bu tür olaylar, “aşağılanma, alay edilme” hissiyatı ile işlenmektedir. Gazete, “Fransa'nın bu tarz yasalar ile Türkiye üzerinden AB liderliğine oynamaktansa, önce Cezayir'deki kendi soykırımları ile muhasebe etmesi” gerektiğini salık vermektedir. Ayrıca, Avrupalılar kendi geçmişine bakmalı, “bu yüce milletin sicilinde tahrifatlara yeltenmemelidir.”⁵⁷

Türkiye'nin AB yolunda en büyük engellerinden biri Kıbrıs meselesidir. Milli Gazete, Annan Planı (2004) ile başlayan sürecin Türkiye'nin aleyhine işlediğine inanmaktadır. Bu bağlamda, İktidar ve AB politikalarını şöyle tenkit etmektedir:

“İktidardakiler [Annan Planı çerçevesinde] bir yıl sonra gerçeği görüp, ‘Bizi aldattınız. Eğer Annan Planı kabul edilirse, KKTC'ye yönelik ambargoyu kaldıracaktınız. Oysa bu konuda verdiğiniz hiçbir sözü tutmadınız’ demeye başladılar. ABD'ye inanıp kendi kırmızı çizgilerini çiğneyenler, şimdi derin bir aldatılmışlık psikozu yaşıyorlar. [Hükümet] ‘Biz ek protokolü imzalayacağız ama bir de deklarasyon yayınlayacağız. Blair bile böylece Rumları tanımamış olacağımızı teyit ediyor’ demişti. Nitekim ek protokol imzalanıp deklarasyon yayınlanır yayınlanmaz, İngiltere de resmi bir deklarasyon yayınlayarak, Rumlara, Birlik'in üyesi olduğunu ve Türkiye'nin onları

⁵³ Erol, Reşat Nuri: “Batı mı, Doğu mu?” 14.11.2007, <http://www.milligazete.com.tr/makale/bati-mi-dogu-mu-99460.htm> (27.8.2008)

⁵⁴ Özkan, Abdülkadir: “AB, Avrupa demek..” 27.3.2007, <http://www.milligazete.com.tr/makale/ab-avrupa-demek-95651.htm> (27.8.2008)

⁵⁵ Sırbistan Parlamentosu Mart 2010 sonunda, Bosna Savaşı'nda Srebrenica Katliamı'nı (1995) kınamış ve kurbanlarının ailelerinden özür dilemiştir. Avrupa Parlamentosu, Ocak 2009'da kabul ettiği tasarı ile katliamın başladığı 11 Temmuz'u AB genelinde “anma günü” ilan etmişti.

⁵⁶ Milli Gazete: Böyle olur Hristiyanların diyalogu! 14.10.2006, <http://www.milligazete.com.tr/haber/92856> (27.8.2008)

⁵⁷ Özkan, Abdülkadir: “Fransa ve Cezayir'in hatırlatması.” 12.10.2006, <http://www.milligazete.com.tr/makale/fransa-ve-cezayirin-hatirlatmasi-92824.htm> (27.8.2008)

tanımlamakla yükümlü bulunduğunu ilan etti. Böylece İngiltere'nin de bizimkileri aldattığı bir kez daha ortaya çıkmış oldu. Ve son olarak Fransa Cumhurbaşkanı Chirac'ın son açıklamalarına alınan Erdoğan, 'O bana 17 Aralık'ta [2004] böyle dememişti.' diye sızlanıyor. [...] Eee, peki bütün bunlar apaçık gerçek olarak ortaya çıktığına göre vaktiyle 'devlet yönetmek çoluk çocuk işi değil' diyen devlet adamlarına [Erbakan kastedilmektedir] neden kulak tıkadınız."⁵⁸

Milli Gazete, AB karşıtı ve şüpheli tepkilerin yanında -örneğin Türkiye ile birlikte müzakerelere başlayan (2005) Hırvatistan'a verilen üyelik tarihinin, Türkiye'ye hak görülmemesini sorgulayarak- kimi "üyeligi isteyen AB isyanları" da geliştirebilmektedir.⁵⁹ Dahası, AB'nin "Türkiye'nin büyüklüğünü göz önüne alarak, olası üyeligi için Birlik'in hazmetme kapasitesini dikkate alacağını" deklare etmesini yüksek tonda eleştirmekte ve sürekli ek engeller üretildiğini dillendirmektedir:

"Başbakan Erdoğan, AB Dışişleri Bakanları toplantısından sonra [11 Aralık 2006] [Güney Kıbrıs'a limanların ve hava sahasının açılmaması üzerine] 8 alanda müzakerelerin askıya alınma kararının açıklanmasının ardından, 'Bize haksızlık yapıldı' demiş. Haksızlık yapıldığı doğru da bu yapılan ilk haksızlık değil ki! AB'nin hangi kararında Türkiye'nin menfaati gözetiliyor, bu istikamette hareket ediliyor? Bunun örneği var mı? AB'ye alınmadan Gümrük Birliği'ne alınan ve böylece sömürülen tek ülke yine Türkiye."⁶⁰

Milli Gazete'de en sık rastlanan bir diğer kabul, Türkiye-AB ilişkileri'nin adaletsizlik üzerine kurulduğudur. Bu algı, Türkiye'de AB karşıtı ve şüpheli reflexlerin ortak paydasıdır. Ayrıca iddia edilmektedir ki; AB'ye göre Türkiye, bölgesinde küresel dengeler ile oynayabilecek jeopolitik donanımda olduğundan, AB limanına demirli kalmalıdır:

"AB ile ilişkiler hep tek taraflı istekler zinciri halinde sürüyor. AB istiyor, Türkiye yerine getirmeye çalışıyor. [...] Bedenimizdeki tüm kanı AB kanı ile değiştirsek bile görünen o ki, başta Almanya olmak üzere Fransa ve diğer ülkeler Türkiye için üyelik değil, imtiyazlı ortaklığı öngörmektedirler. Yani ne içlerine alıyor, ne de bizi kendi halimize bırakıyorlar."⁶¹

Gazeteye göre, Avrupa'ya alternatifsiz bir Türkiye, sorunlarını çözemeyecektir; çare yerel dinamiklerde yani "İslam Birliği"ndedir. Bu birlik, Batı'nın NATO'suna karşılık "barışı tesis etme ülküsü" taşıyan "İslam NATO"sunu; kapitalist ve sömürgeci ekonomik sistem yerine hümanist ve paylaşımcı "Adil Düzen"i tasarlamaktadır. AB'ye karşı, mimarlığını Erbakan'ın yaptığı D-8 oluşumunu desteklenmektedir.⁶² D-8 "Developing Eight" kalkınmakta olan 8 ülkeyi (Türkiye, İran, Pakistan, Bangladeş, Malezya, Endonezya, Mısır ve Nijerya) ifade eden bir kuruluştur. 22 Ekim 1996

⁵⁸ Milli Gazete: "Erdoğan'a Chir-racc." 04.8.2005, <http://www.milligazete.com.tr/makale/erdogana-chir-racc-85309.htm> (27.8.2008)

⁵⁹ Milli Gazete: "AB, Türkiye'yi kapıda bekletiyor." 03.11.2008, <http://www.milligazete.com.tr/haber/ab-turkiyeyi-kapida-bekletiyor-82865.htm> (28.8.2008)

⁶⁰ Özkan, Abdülkadir: "Değişim sevdası AKP'yi AB'ye mahkûm etti." 03.12.2006, <http://www.milligazete.com.tr/makale/degisim-sevdasi-akp-yi-ab-ye-mahkum-etti-93673.htm> (28.8.2008)

⁶¹ Milli Gazete: "Kan uyuşmazlığı var." 12.3.2007, <http://www.milligazete.com.tr/haber/95386> (28.8.2008)

⁶² Erol, Reşat Nuri: "Adil Bir Düzenin Kurulması şart (1)." 19.6.2007, <http://www.milligazete.com.tr/makale/adil-bir-duzenin-kurulmasi-sart-1-97065.htm> (28.8.2008)

tarihindeki “Kalkınmada İşbirliği Konferansı”nı izleyen bir dizi hazırlık toplantılarından sonra 15 Haziran 1997 yılında İstanbul’da yapılan Devlet ve Hükümet başkanları zirvesinde D-8’in kuruluşu resmen ilan edilmiştir (İstanbul Deklarasyonu). Gazete, bu proje ile Türkiye’nin yeniden dünya ölçekli bir prestij yakalayacağını öngörmektedir.⁶³ Bu nedenle Türkiye, Batı ile olan ilişkilerde dengesizliği ortadan kaldırmak amacı ile İslam âlemine örnek/önder olmalıdır. Gazete, Haziran 2011’de kurulan “AB Bakanlığı, D8 Bakanlığı’na dönüştürülmelidir” fikrini ortaya atmaktadır⁶⁴:

“Batı âlemi kendi arasında gerekli işbirliğini tecessüs ettirmiş durumda. Ancak değer yargıları çok farklı olan ve kapitalizmi hâlâ kurtarıcı bir reçete olarak değerlendiren bu blok, hiç bir zaman attığı adımların adalet ilkelerine uygun olup olmadığına bakmıyor. Kendisinden addetmediği ulusların acı ve sıkıntılarını fark etmeksizin, her şeyi kendi menfaatine uygun olarak düzenlemek istiyor. Onların dünyasında demokrasi, adalet, hak, hukuk gibi hiç bir evrensel değerın kıymeti yoktur. [...] İslâm ülkeleri şimdiye kadar sürdürdükleri uyusukluktan kurtulmayıp, körükörüne itaate devam ederlerse, sadece kendilerinin değil, dünyanın da sonunu hazırlamış olacaklar.”⁶⁵

4. Milli Gazete’deki AB Resminin Netleştirilmesi: Bir Makale, Bir Parti Deklarasyonu ve İki Röportaj

Milli Gazete’nin önemli siyaset yazarlarından Abdülkadir Özkan, Türkiye’de devlet politikası halini almış AB hedefini “kan uyuşmazlığı”⁶⁶ metaforu üzerinden açıklamaktadır:

“[B]iz olarak kaldığımız sürece AB kapısı suratımıza sürekli olarak kapanacak. [...] Bu gerçeği bugünkü AB’nin ağabeyi konumunda olan Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) yıllarından beri dile getiriyoruz. Çünkü biliyorduk ki, AET’nin hedefi siyasi birlikti. [B]azı Batı hayranları bunu da nereden çıkardığımızı, böylesine peşin hükümlü olmanın anlamı olmadığını söylüyorlardı. [...] Ellerindeki medya gücünü de kullanarak AB’nin çirkin yüzünü yıllardan beri gizlediler, ülkemiz için AB’yi bir kurtuluş olarak takdim ettiler. AB’ye girince bir anda milli gelirimiz fırlayacak, ülkede işsiz kalmayacak, herkes zengin olacak gibi bir hava estirdiler. [...] Ne var ki, AB ile müzakereler başlayıp birbiri ardı sıra gelen istekler toplumun canını yakmaya, incitmeye başlayınca eski AB havası dağılmaya başladığı gibi, artık rüzgâr tersine esmeye başladı. Bu rüzgâra sadece bizim gibi başından beri AB’ye karşı olanlar değil, yakın zamana kadar destek verenlerin katkısı daha fazla olmaya başladı. [...] AB’nin niyeti bizi arasına almak değil, bizi [...] kimliğimizden soyutlamaktır. Biliyorlar ki ondan sonra bu millet fazlaca ayakta duramaz, Batı karşısında direnemez. Yine uyum

⁶³ Milli Gazete: “AB ölüyor, ya AKP...”,

<http://www.milligazete.com.tr/index.php?action=show&type=writersnews&id=509> (19.06.2005)

⁶⁴ Gülüm, Ebubekir: “AB Bakanlığı, D8 Bakanlığı’na dönüştürülmeli!” 25.7.2011,

<http://www.milligazete.com.tr/makale/ab-bakanligi-d-8-bakanligi-na-donusturulmeli-210589.htm> (01.9.2011)

⁶⁵ Milli Gazete: “Dünyayı yenileyecek projenin adı: D-8”, 14.06.2005,

<http://www.milligazete.com.tr/makale/dunyayi-yenileyecek-projenin-adi-d-8-84460.htm> (28.8.2008)

⁶⁶ Özkan, Abdülkadir: “Avrupalılığa kabul etmiyor, Asyalılığı reddedin diyorlar.” 24.6.2007,

<http://www.milli-gazete.com.tr/makale/avrupaliliga-kabul-etmiyor-asyaliligi-reddedin-diyorlar-97163.htm> (28.8.2008)

adı altında her mahallede kiliselerin açılması, azınlık vakıflarına getirilen düzenleme başkalaştırmanın ağırlık noktasını Hıristiyanlaştırmanın oluşturduğunu göstermiyor mu?”⁶⁷

Milli Gazete'nin yayınları, Saadet Partisi'nin (SP) dokümanları ile paralellik taşımaktadır. SP, AB'ye yönelik karşıt, şüpheli ve eleştirel görüşlerini şu şekilde listelemektedir:

- “Dicle-Fırat ve GAP'ın [Güneydoğu Anadolu Projesi] uluslararası kontrol altına konması [na yönelik algılanan AB'nin pozisyonu],
- Yabancılara yapılan aşırı toprak satışlarının kontrolsüz devamı,
- Türk ordusunu 'Lejyoner' konuma indirgeme gayretleri,
- Ermenistan'la ilişkilerin ve Ermenilerle uzlaşma konularının öne çıkarılması,
- Yunanlıların taleplerinin uyum ve uzlaşma içinde karşılanması için çalışma ve baskılar, (Ruhban okulları ve Ekümenlik dâhil),
- Güney Kıbrıs'ın Ankara anlaşması gereğince AB içinde Kıbrıs Cumhuriyeti olarak Ankara tarafından tanınmasının gerçekleşmesi gayretleri,
- Azınlıklar Meselesi, Lozan ve TC Anayasa'sında olmayan yeni kavramların dayatılması, Türkiye'nin esas unsurlarından olan Kürtler ve Alevilerin 'azınlık' olarak gösterilmek istenmesi,
- Serbest dolaşımın ve mali yardımların kaldırılması ve kısıtlanması,
- Masaya oturulunca, bu müzakere çerçevesinin değişmeyeceği ve asla pazarlık yapılamayacağı hususunun kabulü,
- Müzakerelerin önünün açık kalması,
- Sonuçta da AB'ye alınmanın garanti edilmemesi.”⁶⁸

Milli Gazete Eski Genel Yayın Yönetmeni Necdet Kutsal, gazetenin AB politikasını şöyle yorumlamaktadır: “Biz AB'ye düşman değiliz. Böyle anlaşılmasın. Ama Avrupalının bildiğimiz niyetleriyle birlik kurulamaz.”⁶⁹ Bununla birlikte, Müslüman Türkiye ile Hıristiyan Avrupa'nın dinsel manada “ortak tas”tan beslendiğini ifade etmekte ve bu sebeple birbirlerine karşı hasmani duyguların gereksizliğine işaret etmektedir. O'na göre: Batı dinsel, kültürel ve tarihsel korkularından kurtulmak niyet ve cesareti taşımamaktadır. Bu durum dün Endülüs'te, bugün Ludwigshafen'de farklı milletten insanların yakılmasında görülebilir.⁷⁰ Hâlbuki Osmanlı'daki “Fatih hoşgörüsü” gerek İstanbul'un fethi sonrası Hıristiyan halk ve idarecilere verilen dinsel/kültürel otonomide ve gerekse 1492'de İspanya'da öldürülen Yahudilerin yardımına koşularak, İstanbul'un yerlileri ilan edilmelerinde tezahür etmektedir. Ayrıca, AB'nin kaderinde Türklere biçilen “öteki” rolü yadsınılmamalıdır: “Türkiye, Avrupa'nın panzehiridir!” Yani Türkler, Batıların “kültürel ve siyasal bileşkesi” görevi

⁶⁷ Özkan, Abdülkadir: “AB bize göre değil”. 18.10.2006,

<http://www.milligazete.com.tr/index.php?action=show&type=writersnews&id=8929> (28.8.2008)

⁶⁸ Saadet Partisi (2004): AB Türkiye İlerleme Raporu'nun Gerçek Yüzü ve Gizli Tuzakları, 1 Aralık 2004. <http://www.sp.org.tr/download.asp?subid=13> (10.9.2005).

⁶⁹ Yazarın, Kutsal ile gerçekleştirdiği röportaj, İstanbul.

⁷⁰ Almanya'da, 3 Şubat 2008 tarihinde Ludwigshafen kentinde çıkan bir yangında 9 Türk yaşamını yitirmişti. Bu olayı (ve Almanya ile Avusturya'da aynı yıl yaşanan diğer Türk yangınlarını) Türkiye'deki Ortodoks cenah, AB liderlerinin (Nicolas Sarkozy, Angela Merkel ve Wolfgang Schäussel) Türkiye karşıtlığının yansıması olarak nitelendirmiştir. Radikal: “AB liderleri yangınları tetikliyor.” 17.2.2008, <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=247720&tarih=17/02/2008> (17.2.2008)

görmektedir. Kutsal, Milli Gazete'nin (AB) yayın politikası hakkında temel bir bilgi sunmaktadır: "Gazetenin yayınları, çoğu zaman kasten abartılmış yayınlardır." Nedeni: "Biz yayınlarımızda diğer bütün yazılı basın aktörleri gibi kamuoyu ile oynarız. Yapay bir düşman resmi çıkarır ve düşmanın dişlerini mümkün olduğu kadar keskinleştiririz. Örneğin gazetenin 'CHP politikası'nı ele alalım. O, dinsiz lanse edilir; Müslümanlığın her türlüünü radikallik görüp, din ile bir geçinme tavrı geliştiremediği için. Orada da inanan insanlar tabii ki vardır. AB üyeliği de haklı olarak görülen nedenlerden dolayı Milli Gazete'de destek bulmamaktadır."⁷¹

Diğer taraftan Ekrem Kızıldaş diyor ki:

"Türkiye'nin Avrupa'dan alacağı, alması gereken bazı değerler olduğu açıktır; Milli Görüş bunları inkâr etmez [ve] AB süreci dışında da olursa, Milletimiz için atılması gereken adımlar olduğu düşüncesine sahiptir. [Ayrıca] gerekiyorsa tabii ki Avrupa Birliği'ne girebiliriz: Ama yabancılaşarak, tümüyle değişerek, yumuşak lokma haline gelerek değil [...]. Girmemek ise dünyanın sonu değildir..."⁷²

Sonuç

Nasıl ki AB ülkelerinde homojen bir Türkiye resmi yoktur; durum Türkiye'deki AB algıları için de geçerlidir. Toplumu yatay ve dikey olarak çeşitli gruplara ayırmış olan AB mevzuu, sosyo-politik bir olgudur: AB perspektifi bağlamında ülkenin ana aktörleri nasıl bir tutum sergilemektedir? Bu tartışmalardaki farklılıklar ve benzerlikler - farklı ideolojik görüşlerine rağmen- nasıl ortak tepkilere dönmektedir? Hangi argümanlar, hangi alanlarda ve hangi aparatlar ile işlenip, kamuoyu gücü oluşturulmaktadır? Bu oluşumlar toplumu/bireyi, parti, hükümet ve devlet politikalarını nasıl etkilemektedir? Bütün bu sorular, bu olgunun ilgi ve veri alanlarıdır. Milli Görüş'ün/Gazete'nin AB karşıtı ve şüpheli pozisyonlanmasının ayakları, ideolojik argümanlardır. Gövdeyi, siyasi arenadaki temsilcisi Saadet Partisi'nin "milli ve adil düzen" vurgusu oluşturmakta ve baş kısmında "AB kaynaklı motivasyonlar" oturmaktadır. Gazetenin AB davranışı, toplamda şu şekilde çözümlenebilir:

➤ Gazetenin ideolojik çizgisi dâhilinde dinsel, kültürel ve siyasi kabulleri:

▪ Üyelik sürecinin negatif etkileri: ahlâki dejenerasyon ve dini-kültürel asimilasyon,

▪ Dinlerarası diyalog faaliyetlerinde Batı merkezilik

▪ Avrupa kamuoyundaki olumsuz İslam algısı: Papa'nın İslam ile Hz. Muhammed yorumları ve medyadaki Hz. Muhammed karikatürleri

▪ AB'ye yerine İslam Birliği (ve İslam NATO'su)

➤ Gazetenin, AB'nin siyasi üyelik kriterleri çerçevesinde Türkiye'den talepleri karşısında konumlanması (örneğin Patrikhane, Kürt, Kıbrıs, Ermeni meselelerine dair)

⁷¹ Yazarın, Necdet Kutsal ile röportajından. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Medya, İletişim ve Halkla İlişkiler Başmüavirliği atadığı Ahmet Sever'e göre: "Son dönemlerde Türkiye'de yolda birbirlerine selam bile vermeyecek kadar harmani gruplar [sosyalist, milliyetçi ve muhafazakâr eğilimlilerin aşırıları kastedilmektedir], AB karşıtlığında aynı safta yerini aldılar ve 'vatan savunması' mottosu ile 'AB mevzası'nın cenaze namazını kılmaktalar. Bu birlikteliğin açıklaması 'akıl tutulması'ndan başka bir şey değildir. [Necdet Kutsal kendilerini bu sıfatla niteleyen "AB güdümcüleri"nin "akıl kayması" yaşadıklarını iddia etmektedir]." Yazarın, Sever ile röportajı, 15.2.2008, Antalya.

⁷² Kızıldaş'ın bu makale için değerlendirmesi.

➤Kopenhag Kriterleri dışarısında addedilen şartlar: Hazmetme meselesi, ucu açıklık vb.

Milli Gazete'ye göre, AB ile ilişkilerde “evlilik zuhur etmeyeceğinden, bu ‘sürekli metreslik’ hali kabul edilemez.”; o nedenle, sadece işbirliği yönünde -Müslüman olmanın kırmızı çizgileri unutulmadan- hareket edilmelidir. Ayrıca: Maddi ve manevi anlamda çöküşte olan Hristiyan Batı medeniyetinin bir parçası olmak, deformasyonlardan başka bir şey getirmeyecektir. Türkiye’yi diri tutan din, kültür, kardeşlik gibi yüksek medeniyeti, AB üyeliğinde aşındırılmaya mahkûmdur. Lâkin AB’nin çifte standartlı uygulamaları ve Referandum vb. gibi yola döşenmiş mayınlar, Türkiye’ye üyelik getirmeyecektir. Gazete, Türkiye’nin AB üyeliği dışındaki dış politika seçeneklerini şu şekilde değerlendirmektedir: Dünyada belli güç odakları vardır. Bunlardan biri Batı (ABD/AB), diğeri yeniden toparlanma sürecine girmiş bulunan Rusya ve Çin merkezli oluşumdur. İslam dünyası ise Osmanlı sonrası dağılmış bir sürüdür ve liderini beklemektedir. Türkiye, Milli Görüş Hareketi’nin öğretilerini benimserse, üçüncü bir blok olarak dünya siyasetinde etkin bir rol oynayabilecektir. D-8 Projesi, bu hedef için tasarlanmıştır.

Milli Gazete; AB kurumlarının Türkiye’yi eleştiren kararlarını, üyelerinin Türkiye karşıtı politikalarını ve Avrupa kamuoylarındaki Türkiye karşıtı propagandaları özellikle takip etmekte ve dinsel-kültürel olanlarının altını özenle çizmektedir. Buna ilaveten, seçekte edilen haberler, çoğu zaman İslam ve Türkiye eleştirici-şüpheli-karşıtı (dinsel-milliyetçi aşırı) kesimlerin tepkilerine odaklıdır. “AB içerisindeki kimi aktörlerin ilgili kimi hareketleri bu davranışı beslemektedir” yargısı, çok yanlış bir değerlendirme olmayacaktır.

Fakat Kutsal’ın ifade ettiği “AB, dinsel, kültürel ve tarihsel korkularından kurtulmak niyet ve cesareti taşımaz” eleştirisi, AB tarafından Milli Gazete için seslendirildiğinde, ortaya çıkan simetri hesaba katılmalıdır: Milli Gazete’de formüle edilen “dinsel(-kültürel) AB karşıtlığı”, AB’li bazı gruplar tarafından gündemlenen “dinsel(-kültürel) Türkiye karşıtlığı”nın Türkiye’deki izdüşümüdür denilebilir. Fark edilebilir ki, aynı tür argümanlar benzer tepkileri; aynı tür tepkiler de “karşılıklı paslaşma”yı üretmektedir. Bilinmektedir ki, AB üyeliği kapsamında din etkili bir alandır ve Hristiyanlık AB ülkelerinin ortak bir değeridir. Ancak, AB üyeliğinin dini bir otoritenin cevazı ile gerçekleşebileceğini ileri sürmek, Batı demokrasilerinin din-devlet ayrımı ilkesinin tamamen silikleştirilmesi değil midir? Haliyle Vatikan dini bir mercidir; fakat AB’nin karar organlarında (AB Parlamentosu veya AB Komisyonu) yer almamaktadır.

Eğer resmin (en) ufak parçasındaki radikal aktörler ile aşık atma yarışına girilirse, bu yöntem ne kadar başarılı bir aktör davranışı oluşturacaktır? Milli Gazete için amaç; “bilerek kendini tepkici konumlandırıp/söylemini abartarak” AB yolunda hükümetin elini güçlendirmek istemek ise, bu tavır, o resmin küçük karelerindeki kimi karşıt aktörler ile sonu almayan sağırlar diyalogu doğurmayacak mıdır? Ki bu bir paradoks yaratmaz mı? Tabii ki buradaki mantık, gazetenin AB’deki simetrisi aktörler için de işletilebilir; lâkin bu bağlamda genel kabul, radikalliğin radikalliği beslediği değil midir?

Milli Gazete’nin AB yayın politikası son raddede, Türkiye’nin AB hedefinin gerçekleşmeyeceğine ilişkin ümitsizliklerin/ortaklar arası eşit algılanmayan ve hayal kırıklıklarıyla bezenmiş tepki derelerinden doğan suların, ilkesel karşıtlık denizinde

birleşmesi olarak tasvir edilebilir. Tam bu noktada, gazetenin AB üyeliğine “prensip olarak” mı yoksa “neden-sonuç tartışısı”na göre mi “hayır” diyor olması, kanımızca, kırılma noktasını teşkil etmektedir. İddia edilebilir ki, bu sosyo-politik AB görüngüsünün Milli Gazete’deki psiko-felsefik açılımı, -gazetenin AB tarafındaki simetrisi aktörler için de geçerli olan- insanlık tarihinin en kolaycı ama en sık tedavüle sokulmuş/sokulan güdüsünün yansımasıdır: Kimlikler, (reel ve kurgulanmış) korkuların katmanlı bütünleridir.

Sonuç olarak öngörülebilir ki, gazetenin -ister Ortodoks Müslümanlık ister Modern İslamcılık açısından- (daha) bilimsel bir pozisyon geliştirme denemesi, ülkenin AB sürecini fıkırsel çeşitlilik anlamında pozitif etkileyebilir.

Kaynakça

- Ahmad, Feroz (2005): *Geschichte der Türkei*, Essen.
- Atacan, Fulya (2006): *Explaining Religious Politics at the Crossroad: AKP-SP*, in: Çarkoğlu, Ali/Rubin, Barry: *Religion and Politics in Turkey*, Routledge, pp. 45-57.
- Bora, Tanıl (2002): *Milliyetçi-Muhafazakâr ve İslamcı Düşünüşte Negatif Batı İmgesi*, iç: *Modernleşme ve Batıcılık. Modern Türkiye’de Siyasal Düşünce*, Cilt 3, İstanbul: İletişim Yayınları, S. 251-268.
- Bieling, Hans-Jürgen/Lerch, Marika (2006): *Theorien der europäischen Integration*, Wiesbaden.
- Çalmuk, Fehmi (2004): *Necmettin Erbakan*, iç: Aktay, Yasin: *İslamcılık. Modern Türkiye’de Siyasal Düşünce*, Bd. 6, İstanbul: İletişim Yayınları, S. 550-567.

- Çınar, Alev (2005): *Modernity, Islam, and Secularism in Turkey: Bodies, Places, and Time*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Dağı, Zeynep (2006): *AK Partili Yıllar. Doğudan Batıya Dış Politika*, Ankara: Orion Yayınevi
- Dedeoğlu, Beril (2003): *Dünden Bugüne Avrupa Birliği*, İstanbul: Boyut Yayınları.
- Ehmann, Johannes (2008): *Luther, Türken und Islam: Eine Untersuchung zum Türken- und Islambild Martin Luthers (1515-1546)*, München: Gütersloher Verlagshaus.
- Erbakan, Necmettin (1991): *Adil Ekonomik Düzen*, Ankara: Refah Partisi ve (1993) *Adil Düzen*, Ankara: Refah Partisi.
- Ermagan, Ismail (2011): *EU-Skeptizismus in der Türkei. Die Haltungen der türkischen Parteien CHP, MHP und AKP*, Universität Erfurt, Erfurt.
- Haehser, Katy (2008): *Pressefreiheit in der Einwanderungsgesellschaft – Der Streit um die Mohammed-Karikaturen im Spannungsfeld von Freiheit und Verantwortung*, in: Zimmer, Hasko (Hg.): *Menschenrechtsbildung in der Einwanderungsgesellschaft*, Münster, S. 217-273.
- Göle, Nilüfer (2009): *İç İçe Girişler: İslam ve Avrupa*, İstanbul: Metis Yayınları.
- İnalçık, Halil (2008): *Önsöz, iç: Kumrular, Özlem: Türk Korkusu*, İstanbul: Doğan Kitapçılık, S. 9-22
- İnsel, Ahmet (2005): *Europäisierung der Türkei: Eine historische Reifeprüfung der nationalen Würde?* in: Giannakopoulos, Angelos/Maras, Konstadinos (Hrsg.): *Die Türkei-Debatte in Europa. Ein Vergleich*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften. S. 197-212.
- Kürsat-Ahlers, Elcin/Tan, Dursun/Waldhoff, Hans-Peter (2001): *Türkei und Europa. Facetten einer Beziehung in Vergangenheit und Gegenwart*, Frankfurt am Main: Iko-Verlag für Interkulturelle Kommunikation.
- Müftüler-Bac, Meltem (2005): *Turkey's Political Reforms and the Impact of the European Union*, *South European Society & Politics*, Ausgabe 10, Nr. 1, April 2005, S. 17-31.
- Özbudun, Ergun (1996): *Turkey: How Far From Consolidation?* *Journal of Democracy*, 7 (Juli), S. 123 – 138.
- Özerkan, Şengül (2009): *Türkiye'de 9 Gazete*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Sarıbay, Ali Yaşar (2004): *Milli Nizam Partisi'nin Kuruluşu ve Programının İçeriği*, iç: Aktay, Yasin: *İslamcılık, Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce*, Bd. 6, İstanbul: İletişim Yayınları, S. 576-590.
- Şjursen, Helene (2002): *Why Expand? The Question of Legitimacy and Justification in the EU's Enlargement Policy*, *Journal of Common Market Studies*, Vol. 40, No. 3, pp. 491-513.
- Şaylan, Gencay (1991): *Türkiye'de İslamcı Siyaset*, Ankara: Varis Yayınları.
- Şen, Serdar (2004): *AKP Milli Görüşçü mü? Parti programlarında Milli Görüş*, İstanbul: Nokta Yayınları.
- Şentürk, Hulusi (2011): *İslamcılık: Türkiye'de İslami Oluşumlar ve Siyaset*, Ankara: Çıra Yayınları.
- Usul, Ali Resul (2008): *The Justice and Development Party and the European Union*, in: Cizre, Ümit, S. 176-180.
- Wehler, Hans-Ulrich (2002): *„Das Türkenproblem“*, in: *Die Zeit*, 12.09.2002, S. 9.

- Wehler, Hans-Ulrich: „Türkei-Beitritt torpediert die Europäische Union“, in: Focus, 16.2.2004, S. 50.
- Yavuz, M. Hakan (2009): *Secularism and Muslim Democracy in Turkey*, Cambridge.
- Yavuz, M. Hakan (2004): *Millî Görüş Hareketi: Muhalif ve Modernist Gelenek*, iç: Aktay, Yasin: *İslâmcılık*, S. 591-603.
- Yesilada, Birol A. (2002): *The Virtue Party*, in: Rubin, Barry/Heper, Metin: *Political Parties in Turkey*, Routledge, pp. 62-81.
- Yurdusev, Nuri (2003): *Perceptions and Images in Turkish (Ottoman)-European Relations*, in: Ismael, Tareq Y./Aydin, Mustafa: *Turkey's Foreign Policy in the Twenty-First Century: A Changing Role in World Politics*, Ashgate, pp. 77-99.